

„EMMA”

„EMMA” Elfelejtett Magyar Műemlékekért Alapítvány
2090 Remeteszőlős, Banka u. 24.
kapcsolat@magyarmuemlek.hu
<http://magyarmuemlek.hu>
Tel.: +36 30 211 3182

Árpád-kori emlékeink Borsod-Abaúj-Zemplén megyében

Épített emlékeink ápolásáért és a műemlékek ismertségéért tenni akarók adójának 1%-át fölhasználva válogatta, fotózta és szerkesztette az „EMMA” Elfelejtett Magyar Műemlékekért Alapítvány, 2019-2021-ben. Köszönjük a támogatást, valamint az ikontent önzetlen segítségét.

Abaújkér

A XIII. sz. elejéről származó, ma református, a tatárjárás utáni felújítás óta későromán-koragót templom déli, befalazott, kőkeretes kapujának ívében ornamentális freskó. A kapu fölött és a szentélyen román résablakok. Átépitették a XV. és a XIX. században. A hajón famennyezet, a szentélyen öntött kő dongaboltozat.

Bodrogolaszi

A XII. sz. végén, kváderkőből épült, félköríves szentélyű templomot többszöri fölújítás után 1978-ban állították helyre. Nyugati, zömök tornyának ikerablakai közül egyedül a déli eredeti maradéktalanul. Az ikerablakok feletti ívsoros párkányból csak részletek maradtak. Alul széles, félköríves kapu, a déli oldalon egy szintén félköríves, keskenyebb bejárat.

Boldogkőváralja

A XIII. században emelt várat a XV. századtól többször átépítették, és szabálytalan négyszög alakú toronnyal, palánkfalal, majd kúpos tornyú védőfallal egészítették ki. A külső falat csúcsíves neogót nyílásokkal tagolták romantikus stílusban. Saroktoronyán a felső pártázat megmaradt. Legrégibb része az ún. Öregtorony.

Boldva

Az 1175-1180 között, kőből épült, téglaborítású templomot a XIV. és a XVI. században átépítették (gótikus bejárat, szentélyablakok). A főszentély félköríves, a mellékszentélyek négyzetesek. A tornyok - szokatlanul - a szentély mellett vannak. Belül gótikus szentségtartó (XV. sz.), az eredeti templom alapfalai és románkori falfestmények nyomai láthatók. A szentélyben cölöpszerkezetes ház alapjai (i. e. IV. évezred).

Felsőregmec

A dombtetőn álló, XII-XIII. századi, kváderkőből épült templom hajóján mérműves, gótikus ablakok, kétemeletes tornyán román stílusú ikerablakok, délen homlokíves, bélletes kapu és későromán tölcserablak. A nyugati oldalon, a torony alatt íves kapu. Az eredeti szentélyt 1400 körül elbontották, és újjal bővítették. Átépitve 1885-ben.

Göncruszka

A XII-XIII. sz. fordulója körül épült, körítofalas, ma református templom román stílusú szentélyén rézsús ablakok. A XIV. században átépítették és nyugat felé bővítették. Ekkorról származnak a gótikus jegyek. A régi torony leomlott, ma már csak az alapozása van meg. A XVIII. században barokk stílusban átalakították. A falon kívül néhol freskótöredékek.

Karcsa

Az 1140-ben, téglából épült, egykor hatkaréjos körtemplomot (koraromán szentély) a XIII. században nyugati hajóval (későromán) bővítették. A déli kapu egyszerű, a nyugati homlokzaton sokárkádós oromfal, alatta konzolokat tartó két oroszlán, bélletes, oszlopos kapuzattal. A harangtorony a XIX. századból származik.

Kissikátor

A dombtetőn álló római katolikus templomot valószínűleg egy XII. századi, szabálytalan kör alaprajzú rotundából építették újjá a XVIII. században. A festett famennyezet is ebből az időből származik. A bádoggal takart, csúcsos zsindefedés közepén hagymakupolás huszártorony. 2000-ben fölújították. A galéria is új.

Rakacaszend

A ma református templom famennyezete 1657-ből való. Belül XIV-XV. századi falfestések.

Rásonysápberencs

A temetőben álló, ma református templom nyugati része a XII-XIII. században készült. A karzatra épült toronynak csak a homlokoldala maradt fenn az oromfalban. Alatta oszlopbéletes kapu, a tetőtérben formatéglából készült ikerablak. A déli tölcserés lőrésablakok közül a keleti teljesen ép. 1760-ban barokkosították.

Regéc

A XIII. sz. végén épült, és a XV-XVIII. századokban többször bővített vár magas falmaradványai maradtak fenn. A keleti reneszánsz palotaszárnyat 2015-ben felújították, kiegészítették, kiállítást rendeztek be benne. (Mogyoróskából gyalog rövidebb úton lehet megközelíteni.)

Sajókaza

A ma református templom hajója és tornya XIII. századi, román stílusú. A torony legfelső szintje XVIII-XIX. századi. Szentélye gótikus a XIV-XV. századból. A XVII-XVIII. században felújították és fallal kerítették be. 2001-ben renoválták.

Szalonna

A ma református templomot XI. századi, román stílusú körtemplomból (ma szentély) alakították ki a XII-XIII. században, egy négyszögletű hajó hozzáépítésével. A szentélyen bélletes, félköríves, román stílusú ablakok. A szentélyben és a diadalíven román és gótikus falképek a XII-XIII. századból. A festett barokk fakarzatok és a szószék a XVIII. sz. végéről származnak.

Tornaszentandrás

A XI-XII. sz. fordulója körül épült román templomot a XIV. században gótikus részletekkel bővítették. Ikerszentélye igen ritka. Freskói a XIII-XIV. századból származnak. Népi barokk szószéke és színes fakarzata a XIX., fa Mária-szobra a XVIII. században készült.

Vizsoly

A ma református, a XIII. sz. elejéről származó, lépcsőzetesen tagolt román kápolnához (ma szentély) a XIV. században gótikus hajót és tornyot (lőréses és mérműves ablakok) építettek. Diadalíve bélletes. A falfestések nagyrészt az építéskor készültek (XIII-XV. sz.). Festett famennyezete a XVIII. századból származik. A déli oldalon gótikus kőajtókeret, festésmaradványokkal. A szentélyen hegyes vaknyílások.

Zubogy

A ma református templomot XII-XIII. századi alapokra (északi és déli hajófal-részletek) építették a XIV-XV. században. Szentélye gótikus. A XVIII. században újjáépítették, és a hajót nyugat felé bővítették (mérműves ablakok), a szentély pedig sokszög alakú záródást kapott. 1726-ból származik gazdagon festett famennyezete és -berendezése.

